

Operatie Storm: Maassluis en de sleepvaart

Lerarenhandleiding bij het erfgoedproject voor groep 7

Operatie Storm: Maassluis en de sleepvaart

Lerarenhandleiding bij het erfgoedproject voor groep 7

Terug in de tijd op het water in Maassluis
Op ontdekkingstocht in het museum en op een oude sleepboot
Een schip in nood helpen redden

Inhoud

Wat en hoe?	7
Waar gaat dit project over?	9
Les 1: Oude stad aan het water	11
Les 2: Reddingsoperatie 'Schip in nood'	13
Les 3: Eind goed, al goed	15
Bijlage 1a: Opdrachtenblad FURIE	17
Bijlage 1b: Invulblad FURIE	18
Bijlage 1c: Opdrachtenblad HUDSON	19
Bijlage 1d: Invulblad HUDSON	20
Bijlage 1e: Goede antwoorden FURIE	21
Bijlage 1f: Goede antwoorden HUDSON	22
Bijlage 2: Overzicht betekenis seinvlaggen	23
Bijlage 3: Achtergrondinformatie	24
Bijlage 4: Praktische tips	25
Colofon	26

Wat en hoe?

Les	Soort activiteiten	Ruimte	Tijd	Vorbereiding	Extra
Les 1: Oude stad aan het water	<ul style="list-style-type: none"> - Kennismaken met de maritieme geschiedenis van Maassluis, in het bijzonder de sleepvaart, aan de hand van een filmpje. - Verdiepen in een probleem. - Inleven in een personage aan boord. 	Klaslokaal	60-90 minuten	<ul style="list-style-type: none"> - Klaarzetten film. - Klaarzetten quiz. - Klaarleggen materialen voor de verwerkingsopdracht. 	
Les 2: Reddingsoperatie 'Schip in nood'	Bezoek aan Sleepvaartmuseum/museumboot aan de hand van een opdrachtenblad.	Museum/museumboot	120-150 minuten	Zorgen voor voldoende exemplaren van het opdrachtenblad (bijlage 1), één per leerling.	Begeleiding vanuit school ondersteunt rondleiders in spel.
Les 3: Eind goed, al goed	<ul style="list-style-type: none"> - Oplossen van een probleem. - Bedenken van noodhulp. - Ideeën verwerken in creatieve opdracht. 	Klaslokaal	60-90 minuten	<ul style="list-style-type: none"> - Zorgen dat leerlingen hun opdrachtenblad van les 2 bij de hand hebben. - Klaarleggen materialen voor de verwerkingsopdracht. 	Presentatie

Waarover gaat dit project?

Operatie Storm: Maassluis en de sleepvaart

Maassluis, stad aan de Maas. Altijd afhankelijk geweest van en geleefd met het water. Toen er nog weinig wegen bestonden, kon de stad al gebruikmaken van het waterwegennetwerk (trekvaart). De diverse sluizen betekenden een bepaalde macht over het achterland (Delfland). De visserij was een belangrijke inkomstenbron en schepen die met handelswaren van zee kwamen, konden in Maassluis al worden gespot. Met de verzanding van de Maas kreeg de stad een belangrijke rol in de sleepvaart.

Binnen dit onderwijsprogramma maken leerlingen kennis met het belang van het water voor Maassluis door de eeuwen heen. Ze ontdekken het belang van de Maassluise sleepvaart vanaf de negentiende eeuw: grote (vracht)schepen werden vanaf zee door de verzande Maasmonding geloodst. Ook kwamen de sleepboten regelmatig schepen in nood te hulp. Hoe zouden de sleepboten in die tijd, zonder alle moderne communicatiemiddelen en techniek, zo'n schip kunnen redden? In het museum en op een van de museumschepen de Hudson of de Furie ontdekken de leerlingen hoe dat werkte. Tijdens het bezoek aan zowel het museum als aan een van de boten verzamelen ze aanwijzingen waarmee ze uiteindelijk de bemanning van een van de Maassluise sleepboten kunnen helpen het schip in nood te redden. Eenmaal terug op school lossen ze het vraagstuk op en verwerken ze hun belevenissen in een creatieve opdracht.

Nationaal Sleepvaartmuseum

In het Nationaal Sleepvaart Museum is van alles te ontdekken over sleepboten, berging en de bijbehorende bedrijfstukken. Bedrijven en geïnteresseerden in de (geschiedenis van de) sleepvaart richtten het museum op. Het museum werd op 18 april 1979 geopend met hulp van de gemeente Maassluis in het monumentale oude stadhuis van Maassluis. Tien jaar later breidde het museum alweer uit naar het naastgelegen pand.

Het museum vertelt over de rol van sleepboten op open zee en op de havensleepdiensten. Met foto's, modellen en oude voorwerpen wandel je als bezoeker door de geschiedenis van de sleepvaart in Maassluis. Heel bijzonder is bijvoorbeeld de reconstructie van een radiohut uit 1910-1920.

Museumschip de Hudson, gebouwd in 1939

De Hudson, gebouwd in 1939, is de enige overgebleven vooroorlogse zeesleper in Nederland. Tijdens de Tweede Wereldoorlog in Nederland was het schip vijf jaar in dienst van de geallieerden. Na de oorlog werd de Hudson overal ter wereld ingezet. Voor sleepreizen naar Brazilië en Indonesië, maar ook voor sleepopdrachten dicht bij huis. In 1963 nam L. Smit & Co's Internationale Sleepdienst de Hudson uit de vaart: het vermogen van 600 pk was voor die tijd niet meer voldoende. Het vissersbedrijf D. de Jager uit Stellendam kocht het schip, haalde de motor eruit en bouwde het schip om tot schilferijsfabriek voor de visserij. Dit ijs gebruikte men bij de visserij voor het goedhouden van gevangen vis. In 1989 sloot de fabriek en werd het schip voor de sloop te koop aangeboden.

De heer P. de Nijs, kapitein bij L. Smit & Co's Internationale Sleepdienst richtte 'Stichting Help de Hudson' op en kocht met financiële steun van diverse kanten de Hudson aan.

Na een restauratieperiode van veertien jaar is de Hudson zo goed mogelijk in de authentieke staat teruggebracht. Tegenwoordig ligt de Hudson als museumschip in de Zuid-Hollandse stad Maassluis.

Stoomzeesleepboot de Furie, gebouwd in 1916

De Furie is een door stoom aangedreven Nederlandse zeesleepboot. Het schip is in 1916 voor eigen rekening gebouwd door Scheepswerven v.h. Gebr. G & H. Bodewes (Martenshoek).

In 1918 werd het schip verkocht aan een papierfabriek in Zweden. Gekapte bomen werden daar in de rivier gegooid en door de stroom meegevoerd naar de monding van de rivier. Daar werden ze gebundeld in grote vloten, soms tot 400 meter lengte. Sleepboten sleepten vervolgens de houtvloten over de Oostzee. In de jaren '60 vervingen vrachtwagens en treinen de sleepboten en de kapitein van het schip kon de Furie in 1969 overnemen. In 1976 werd het schip aangekocht voor de AVRO, voor de filmopnames van het boek *Hollands Glorie* van Jan de Hartog. Het schip kwam weer onder de Nederlandse vlag en kreeg de naam de Furie. Na afloop van de opnamen werd het schip verkocht met de bedoeling om het te slopen. Echter, Stichting Hollands Glorie, een voor het behoud van het schip opgerichte stichting, kocht de Furie aan. Het schip voer naar Maassluis en werd gerestaureerd.

Tegenwoordig ligt het schip als museumschip in de museumhaven van de stad. In 2016 werd de Furie ingezet bij de nationale intocht van Sinterklaas in Maassluis.

Museumhaven Maassluis

Sleepboothaven Maassluis is een museumhaven in het oude centrum van de stad. Het is de thuishaven van negen sleepboten en bergingsvaartuigen met een historische waarde. Aan de haven bevindt zich het Nationaal Sleepvaartmuseum.

Materialen

Dit project bestaat uit de volgende onderdelen:

- De lerarenhandleiding
- Introductiefilm (zie <https://www.maassluis.nl/programma-2022-2023>)
- PowerPoint Maassluis Sleepvaart Quiz (zie <https://www.maassluis.nl/programma-2022-2023>)

Les 1: Oude stad aan het water

60-90 minuten

Lesinhoud

In een korte introductiefilm ontdekken de leerlingen het belang van het water voor Maassluis door de eeuwen heen en leren ze over de belangrijke rol die de Maassluise sleepvaart speelde en nog steeds speelt. Ze checken hun kennis met een quiz en bereiden zich voor op een bezoek aan het Nationaal Sleepvaartmuseum en een van de museumboten in de museumhaven van de stad. Ze sluiten de les af met een korte, creatieve opdracht.

Lesdoelen

De leerlingen leren over de (historische) relatie van Maassluis met het water en de sleepvaart. Ze worden zich bewust dat in het oude centrum de (oude) sleepvaart nog steeds overal aanwezig is. Ze beseffen dat het werk op een sleepboot 100 jaar geleden heel anders was dan nu. Ze verplaatsen zich in een personage aan boord van een schip.

Nodig tijdens de les

Introductiefilm (zie <https://www.maassluis.nl/programma-2022-2023>)

Maassluis Sleepvaart Quiz (zie <https://www.maassluis.nl/programma-2022-2023>)

Pen of potloden en papier

Collage-materialen: oude tijdschriften, scharen, lijm, verf, kwasten etc.

Zo nodig geluidsopname-apparatuur (bijvoorbeeld smartphones)

Zo nodig liedje Ketelbinkie: <https://www.youtube.com/watch?v=vinZ76KKACQ>

Vorbereiding op de les

Zet de film klaar.

Zet de PowerPoint met de Maassluis Sleepvaart Quiz klaar.

Leg de materialen voor de verwerkingsopdracht klaar.

Inleiding: Oude stad aan het water

Vraag of de leerlingen wel eens hebben gevaren. Op vakantie ver weg of dichtbij huis in Maassluis? Vertel dat varen, boten en het water voor de mensen in Maassluis al eeuwen heel belangrijk zijn. In het oude centrum zie je daarvan veel sporen: straatnaambordjes, zoals Zure Vischsteeg en Taanstraat, gevelstenen en de prachtige, oude boten in de museumhaven.

Start de introductiefilm. De film vertelt over het belang van het water voor de stad door de eeuwen heen: de visserij, de trekvaart, de sluizen en uiteindelijk het ontstaan van de sleepvaart. Ook horen de leerlingen een spannend verhaal. Net voor de Tweede Wereldoorlog raakt een groot schip tijdens een storm voor de kust van Zuid-Holland in nood. Het schip probeert met noodsignalen hulp in te roepen van de Maassluisse sleepboten. Er hapert iets in de communicatie. De signalen komen niet goed door. Hoe loopt dit af? Vertel de leerlingen dat zij in de volgende les aan de slag gaan met het ontcijferen van de noodsignalen, waardoor zij deze berichten kunnen doorgeven aan de sleepboten. De sleepboten kunnen het schip in nood dan redden.

Sluit af met de Maassluis Sleepvaart Quiz. De oplossingen zijn: 1b, 2b, 3d, 4c, 5a, 6c, 7b, 8a, 9d.

Opdracht: Ketelbinkie

Bespreek met de leerlingen dat de bemanning van de schepen bijna 100 jaar geleden nog geen moderne communicatiemiddelen tot haar beschikking had: geen smartphones, computers en satellieten. Hoe vonden de schepen hun weg en hoe communiceerden ze met elkaar? Vertel dat de leerlingen dit in het museum en op de museumboot zullen ontdekken.

Stel, je bent ketelbinkie aan boord van het schip dat in nood verkeert. Een ketelbinkie is een jonge jongen, die vroeger als manusje-van-alles meeging op zee. Vaak moest het ketelbinkie vooral de vervelende en vieze klusjes opknappen. Je wordt 's nachts wakker en voelt dat er iets aan de hand is. Je gaat snel je bed uit en dan ... paniek! Wat zie, hoor en ruik je? Probeer je zo goed mogelijk in te leven. Maak een mindmap, schrijf een kort verhaal (gebruik de ik-vorm) of maak een hoorspel, een tekening of een collage. Luister ondertussen of van tevoren eventueel het lied *Ketelbinkie*.

Afsluiting: Wat voel jij?

Bespreek de opdracht klassikaal na. Vraag bijvoorbeeld een aantal leerlingen hun resultaat voor te lezen, te laten horen of te laten zien. Herkennen de andere leerlingen wat ze zien en horen?

Les 2: Reddingsoperatie 'Schip in nood'

120-150 minuten

Lesinhoud

In deze les bezoeken de leerlingen in een wisselprogramma het Nationaal Sleepvaart Museum en een van de museumboten in de museumhaven: de Hudson of de Furie. Ze lossen aan de hand van een opdrachtenblad vragen en opdrachten op, waarmee ze helpen het schip in nood te redden.

Lesdoelen

De leerlingen ervaren lokaal cultureel erfgoed. Ze kunnen zich inleven in een andere tijd. Ze kunnen een probleem oplossen door goed te kijken, te luisteren, vragen te stellen, te overleggen en samen te werken. Ze ontdekken oude vormen van (scheeps) navigatie en communicatie.

Nodig tijdens de les

Opdrachtenblad (bijlagen 1 a/b of 1c/d)

Potloden

Vorbereiding op de les

Maak tweetallen. Splits de tweetallen die naar het museum gaan over twee groepen en verdeel de tweetallen die naar de boot gaan over drie groepen.

Zorg voor voldoende exemplaren van bijlagen 1a/b of 1c/d, afhankelijk van welk schip jullie bezoeken (één per leerling).

Zorg voor voldoende potloden.

Maak een afspraak via Cultuurmenu Maassluis voor een bezoek aan het museum en een boot.

Inleiding: Goed voorbereid op weg

Vertel voorafgaand aan het bezoek aan het museum en de boot dat de leerlingen de opdracht hebben om te ontdekken wat het schip in nood mankeert: welk noodsignaal zendt het uit? Aan de hand van aanwijzingen moeten de leerlingen het noodsignaal bij elkaar puzzelen om zo het schip te kunnen laten redden.

Bekijk met elkaar het opdrachtenblad en bespreek de werkwijze:

- Zowel in het museum als op de boot zijn er negen opdrachten en vragen, in totaal dus achttien. De rode draad is *communicatie*.
- Bij een object of plek krijgen de leerlingen de tijd om goed te kijken, vragen te stellen en het juiste antwoord in te vullen.
- In het museum zijn er twee groepen. Op de boten geldt: er zijn twee groepen op de Furie en drie groepen op de Hudson. **Verdeel de klas van te voren op school alvast in twee groepen.**
- Medewerkers van het museum en de boot begeleiden de groepjes.

Opdracht 1: Op onderzoek!

Verzamel bij de Wateringse Sluis. Daar worden jullie opgevangen door de medewerkers van de verschillende locaties. Vervolgens gaat de klas in twee groepen uiteen. De ene helft van de groep start in het museum, de andere helft start op een van de museumboten (de organisatie van het Cultuurmenu geeft aan welke boot). Na circa 40 minuten wisselen de twee groepen.

NB de groep bezoekt dus slechts één van de twee boten! In het museum splitst de groep zich weer in tweeën. Op de boot splitst de groep zich in drieën (Hudson) of in tweeën (Furie). Alle groepjes worden begeleid door medewerkers van het museum of de boot.

De medewerkers heten de leerlingen welkom en vertellen kort iets over de locatie. Dan start de reddingsoperatie: hoe komen de leerlingen erachter wat het schip in nood wil doorseinen? De medewerker neemt de groep mee op ontdekkingstocht, staat stil bij een aantal plekken en voorwerpen en vertelt. Bij een plek of voorwerp krijgen de leerlingen de tijd om goed te kijken, vragen te stellen en het juiste antwoord bij de betreffende opdracht of vraag in te vullen.

Tip!

Maak er een spannend spel van. Neem een actieve rol aan. Lees na elk praatje hardop de opdracht of vraag voor, check of iedereen deze begrijpt en help de medewerker om de leerlingen te stimuleren goed te kijken en vragen te stellen. Licht de andere begeleiders van school (hulpouders, collega's) van te voren kort in over het programma, zodat deze ook een actieve rol kunnen spelen.

NB tassen kunnen het beste op school blijven, er is in het museum en op de boten slechts beperkte opbergruimte.

Afsluiting: Alles kunnen ontdekken?

Rond het bezoek af. Zijn er nog vragen? Heeft iedereen alles kunnen ontdekken? Zorg dat de leerlingen hun opdrachtenblad goed bewaren voor de volgende les.

Les 3: Eind goed, al goed

60-90 minuten

Lesinhoud

Op school lossen de leerlingen met alle verzamelde clues het vraagstuk op: welke signalen probeert het schip in nood uit te zenden? Vervolgens verwerken ze hun ervaringen in een creatieve opdracht. Ze bedenken hoe ze helpen om het schip in nood te redden en vertellen dit in een krantenartikel, stripverhaal, dagboekfragment of maquette.

Lesdoelen

De leerlingen werken samen aan de oplossing van een probleem. Ze verwerken dit op een creatieve manier in een concreet eindresultaat.

Nodig tijdens de les

Opdrachtenblad (bijlagen 1a/b of 1c/d)

Laptops

Potloden en papier

Lege (schoenen)dozen

Materiaal voor het maken van een maquette (karton, lijm, schaar, verf etc.)

Zo nodig zelfklevende briefjes en grote vellen papier

Bekijk zo nodig bijlage 1c voor de goede antwoorden van het opdrachtenblad

Eventueel bijlage 2.

Vorbereiding op de les

Zorg dat de leerlingen hun (ingevulde) opdrachtenblad bij zich hebben.

Leg de benodigde materialen voor de verwerkingsopdracht klaar.

Leg eventueel bijlage 2 klaar.

Inleiding: Hoe vond je het?

Blik samen met de leerlingen terug op het bezoek aan het museum en de museumboot. Wat is ze het meest bijgebleven? Wat vonden ze spannend, bijzonder of interessant?

Opdracht 1: Opgelost!

De leerlingen werken verder in dezelfde tweetallen als in les 2. Samen lossen ze met alle verzamelde clues en aanwijzingen het vraagstuk op: welke signalen probeert het schip in nood uit te zenden? De goede oplossing verschijnt in de verticale, oranje balk als de leerlingen alle goede antwoorden in de lettervelden hebben ingevuld. Het goede antwoord is **BRAND MOTOR KAPOT SOS**.

Zie bijlage 1e en 1f voor alle goede antwoorden.

Extra

Bekijk klassikaal bijlage 2. Door de brand aan boord waren de seinvlaggen onbruikbaar. Welke seinvlaggen had het schip in nood kunnen gebruiken, als de vlaggen nog heel zouden zijn geweest?

Opdracht 2: Reddingsoperatie!

Aan de hand van de oplossing bedenken de leerlingen met zijn tweeën hoe ze kunnen helpen het schip te redden. Laat ze brainstormen, bijvoorbeeld in een mindmap of met geeltjes op een groot vel papier. Bedenken ze een oplossing gebaseerd op iets wat ze in het museum of op de boot hebben gezien? Of bedenken ze, misschien met fantasie, iets heel anders?

Vervolgens werken ze hun oplossing op een creatieve manier uit. Dit kan bijvoorbeeld in de vorm van:

- *Een krantenartikel*: ze doen voor het Maassluisch Dagblad verslag van de reddingsactie. Hoe is het schip in nood uiteindelijk gered?
- *Een stripverhaal*: in negen à twaalf beelden schetsen ze hun reddingsactie.
- *Een dagboekfragment*: ze kruipen in de huid van een bemanningslid van de sleepboot en in één pagina beschrijven ze hoe de reddingsactie werd aangepakt.
- *Een maquette*: in een maquette of kijkdoos laten ze een belangrijk moment tijdens de hulpactie zien.

Afsluiting: Eind goed, al goed

Vraag leerlingen hun resultaat te presenteren. Laat ze het krantenartikel of dagboekfragment voorlezen of richt bijvoorbeeld een tentoonstelling in met de stripverhalen en maquettes of kijkdozen.

Bijlage 1a: Opdrachtenblad FURIE

In het museum

3. Hoe heet de rechterzijde van een schip?

5. Deze fluit klinkt heel hard. Hij werkt op ...

8. Met de scheepsbel kun je een geluidssignaal geven. Maar wat geeft hij ook aan?

9. We moeten naar de monding van de rivier, dus richting het ...

10. Met een liniaal vind je je weg op de ...

12. Met een sextant weet je precies waar je op de aarde bent. Met een sextant schiet je een ...

13. Varen we niet door te ondiep water? Meet het maar op met dit ...

17. Wat voor anker is dit?

18. Hoe kan je vanuit een reddingsboot nog morse-seinen versturen? Met een ...

Op de Furie

1. Welke letter hoort bij de blauw-witgeblokte vlag?

2. Welke letter hoort bij dit signaal: kort-lang-lang-kort

4. Als je een noodoproep hoort via de radio, en de letters worden een voor een gespeld, dan geldt voor A ...

6. Het schip moet in volle vaart vooruit! De hendel van de telegraaf moet naar ...

7. Als de telegraaf kapot is maken we contact met de machine kamer via de ...

11. Speuren over het water met dit ...

14. De kok maakt eten in de ...

15. Hier slaapt de ...

16. Zo'n dik sleeptouw heet eigenlijk een ...

Bijlage 1c: Opdrachtenblad HUDSON

In het museum

3. Hoe heet de rechterzijde van een schip?

5. Deze fluit klinkt heel hard. Hij werkt op ...

8. Met de scheepsbel kun je een geluidssignaal geven. Maar wat geeft hij ook aan?

9. We moeten naar de monding van de rivier, dus richting het ...

10. Met een liniaal vind je je weg op de ...

12. Met een sextant weet je precies waar je op de aarde bent. Meet de hoek tussen de zon of een ster en de ...

13. Varen we niet door te ondiep water? Meet het maar op met dit ...

17. Wat voor anker is dit?

18. Welke kleur band hadden sleepboten die alleen in de haven slepen om hun schoorsteen?

Op de Hudson

1. Welke letter hoort bij de blauw-witgeblokte vlag?

2. Welke letter hoort bij dit signaal: kort-lang-lang-kort

4. Als je een noodoproep hoort via de radio, en de letters worden een voor een gespeld, dan geldt voor A ...

6. Handig hijsen, dat doe je met een ...

7. Dit heet een ...

11. Speuren over het water met dit ...

14. De bemanning eet hier beneden. De kok kookt boven in de ...

15. Hier slaapt de ...

16. Zo'n dik sleeptouw heet eigenlijk een ...

Bijlage 1d: Invulblad HUDSON

NB de twee letters van ij (i en j) staan los van elkaar, elk in een eigen hokje!

7																
10																
4																
1																
8																
14																
11																
9																
17																
18																
6																
15																
2																
13																
16																
3																
12																
5																

Bijlage 1e: Goede antwoorden FURIE

NB de twee letters van ij (i en j) staan los van elkaar, elk in een eigen hokje!

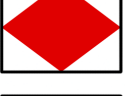

7					s	p	r	e	e	k	b	u	i	s						
10								k	a	a	r	t								
4											a	l	p	h	a					
1											n									
8								t	i	j	d									
14									k	o	m	b	u	i	s					
11											z	o	e	k	l	i	c	h	t	
9								w	e	s	t	e	n							
17									s	t	o	k	a	n	k	e	r			
18	s	l	o	e	p	z	e	n	d	e	r									
6									l	i	n	k	s							
15									b	e	m	a	n	n	i	n	g			
2											p									
13								h	a	n	d	l	o	o	d					
16								s	l	e	e	p	t	r	o	s				
3											s	t	u	u	r	b	o	o	r	d
12											z	o	n	n	e	t	j	e		
5											s	t	o	o	m					

Bijlage 1f: Goede antwoorden HUDSON

NB de twee letters van ij (i en j) staan los van elkaar, elk in een eigen hokje!

7	s	p	r	e	e	k	b	u	i	s						
10				k	a	a	r	t								
4							a	l	p	h	a					
1							n									
8				t	i	j	d									
14					k	o	m	b	u	i	s					
11						z	o	e	k	l	i	c	h	t		
9				w	e	s	t	e	n							
17					s	t	o	k	a	n	k	e	r			
18							r	o	o	d						
6							k	a	t	r	o	l				
15				b	e	m	a	n	n	i	n	g				
2							p									
13				e	c	h	o	l	o	o	d					
16		s	l	e	e	p	t	r	o	s						
3							s	t	u	u	r	b	o	o	r	d
12						h	o	r	i	z	o	n				
5							s	t	o	o	m					

Bijlage 2: Overzicht betekenis seinvlaggen

	A Ik heb een duiker beneden; blijf uit de buurt en vaar langzaam.		K Ik heb een bericht voor u.		U U stuurt een gevaarlijke koers.
	B Ik laad, los en vervoer gevaarlijke stoffen.		L U moet uw schip onmiddellijk stoppen.		V Ik heb hulp nodig.
	C Ja (bevestigend).		M Mijn schip ligt gestopt en maakt geen vaart meer door het water.		W Ik heb medische hulp nodig.
	D Blijf uit de buurt. Ik kan moeilijk manoeuvreren.		N Nee (ontkennend).		X Onderbreek het ten uitvoer brengen van uw voornemens en let op mijn seinen.
	E Ik verander van koers naar stuurboord.		O Man overboord		Y Ik sleep mijn anker over de grond.
	F Ik ben ontredderd, stel u met mij in verbinding.		P In de haven: allen die met het schip meegaan, moeten aan boord komen (Blue Peter). Op zee: mijn netten zitten vast aan een obstakel.		Z Ik heb een sleepboot nodig.
	G Ik verlang een loods.		Q Quarantaine. Mijn schip is gezond. Ik verzoek praktika.		
	H Ik heb een loods aan boord.		R (Heeft geen betekenis als losse seinvlag)		
	I Ik verander van koers naar bakboord.		S Ik sla achteruit.		
	J Ik heb brand en heb gevaarlijke lading aan boord. Blijf uit de buurt.		T Blijf uit de buurt. Ik ben bezig met spanvissen.		

Bijlage 3: Achtergrondinformatie

Maassluis

Overzicht Canon van Maassluis:

<https://www.canonvannederland.nl/nl/page/31213/canon-van-maassluis>

Canonvenster 'Het ontstaan van Maassluis':

<https://www.canonvannederland.nl/nl/page/31682/het-ontstaan-van-maassluis>

Canon van Maassluis venster 'Visserij':

<https://www.canonvannederland.nl/nl/page/31685/visserij>

Canon van Maassluis venster 'Verbindingen':

<https://www.canonvannederland.nl/nl/page/31688/verbindingen>

Canon van Maassluis venster 'De Nieuwe Rotterdamse Waterweg':

<https://www.canonvannederland.nl/nl/page/32626/de-nieuwe-rotterdamsche-waterweg>

Canon van Maassluis venster 'Watersnood':

<https://www.canonvannederland.nl/nl/page/32720/watersnood>

Canon van Maassluis venster 'Maritieme Rampen':

<https://www.canonvannederland.nl/nl/page/32756/maritieme-rampen>

Sleepvaart

'Varen als toen', aflevering Sleepvaart (Sleepvaart in Maassluis):

<https://www.youtube.com/watch?v=36Ax9YcWRbs>

Item RTV Rijnmond: https://www.youtube.com/watch?v=4oJ_Ik0ibJM

Nationaal Sleepvaartmuseum: <https://www.nationaalsleepvaartmuseum.nl>

Sleepboothaven Maassluis: <http://www.sleepboothaven.nl>

Museumschip de Hudson: <http://www.museumschiphudson.com>

Stoomzeesleepboot de Furie: <https://furie.nl>

Oude beelden sleepvaart landelijk (jaren '20 - jaren '60):

<https://www.youtube.com/watch?v=vMTp1MJWn4E>

Navigatie

Hoe werkt een kompas?

<https://schooltv.nl/video/hoe-werkt-een-kompas-navigeren-met-behulp-van-magneten/#q=navigeren>

Hoe werkt een sextant?

<https://schooltv.nl/video/de-sextant-navigatieinstrument-voor-de-scheepvaart/#q=navigatie>

Hoe werkt een radar?

<https://schooltv.nl/video/hoe-werkt-radar-een-kaart-op-basis-van-radiosignalen/#q=navigatie>

Bijlage 4: Praktische informatie

Programma boeken via Gemeente Maassluis/Cultuurmenu

<https://www.maassluis.nl/programma-2022-2023>

Bezoekadres Nationaal Sleepvaartmuseum:

Hoogstraat 1

3142 EA Maassluis

<https://www.nationaalsleepvaartmuseum.nl>

Ligplaats Stoomzeesleepboot de Furie:

Binnenhaven Maassluis

Zuiddijk 92

3143 AT Maassluis

<https://furie.nl>

Ligplaats Museumschip de Hudson

Binnenhaven Maassluis

Haven 3

3143 BB Maassluis

<http://www.museumschiphudson.com>

Colofon

UITGAVE

Cultuurmenu, Gemeente Maassluis

SAMENSTELLING

In opdracht van Gemeente Maassluis door Kunstgebouw
Concept en samenstelling: Karen de Moor, Kunstgebouw

Met dank aan;

Rien Vergeer (Nationaal Sleepvaart Museum)

Veerle Vliegenthart en Henny Wesselius (Stoomzeesleepboot de Furie)

Eric Spanjer (Museumschip de Hudson)

Gerard van Os (IKC De Westhoek, Maassluis)

Jacques Visker (Historische Vereniging Maassluis)

Gertjan van de Velden, Esther van Ee, Paula Lourens en Jeroen Landman (Gemeente Maassluis)

Montessorischool Maassluis

© Gemeente Maassluis/Nationaal Sleepvaartmuseum/Stoomzeesleepboot de Furie/Museumschip de Hudson, Maassluis, oktober 2022

Dit lesmateriaal is voor Gemeente Maassluis/Cultuurmenu/Nationaal Sleepvaartmuseum/Stoomzeesleepboot de Furie/Museumschip de Hudson ontwikkeld door Kunstgebouw, expert in Zuid-Holland voor kunst en cultuur. Niets uit deze lerarenhandleiding mag worden vermenigvuldigd of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie of andere wijze zonder voorafgaande toestemming van Gemeente Maassluis/Nationaal Sleepvaartmuseum/Stoomzeesleepboot de Furie/Museumschip de Hudson.

